

Bankanın Tanımı

Banka, mevduat kabul eden, bu mevduatı en verimli şekilde çeşitli kredi işlemlerinde kullanmak amacını güden veya faaliyetlerinin esas konusu düzenli bir şekilde kredi almak ya da kredi vermek olan ekonomik bir kuruluştur.

- Diğer bir tanım olarak **banka**, para, kredi ve sermaye konularına giren her çeşit işlemleri yapan ve düzenleyen, özel veya kamusal kişilerle işletmelerin bu alandaki her türlü ihtiyaçlarını karşılama faaliyetlerinde bulunan bir ekonomik birimdir.
- **En basit tanım;** Bankalar faizle para alıp veren, kredi, iskonto, kambiyo işlemleri yapan, kasalarında para, değerli belge, eşya saklayan ve bunun dışındaki diğer ekonomik etkinliklerde bulunan kuruluşlardır.

Bankanın önemli üç fonksiyonu

- **☐ Müşterilerden mevduat kabul etme ve koruma,**
- **☐ Paranın bir hesaptan diğerine aktarılmasını veya nakit olarak bankadan çekilmesini sağlama,**
- **☐ Toplanan mevduatın belirli bir bölümünü ödünç almak isteyen müşterilere belirli bir fiyat karşılığında ödünç verme**

- Banka kelimesi İtalyanca banca kelimesinden Türkçeye geçmiştir. *Para bozma gişesi, para bozma yeri* anlamına gelir.
- Bankacılığın gösterdiği tarihi gelişme, para kavramının gelişmesiyle yakından ilişkilidir. **Bilinen en eski banka Mezopotamya'daki “Kızıl Tapınak”** tır (M.Ö.3400-3200).
- Hamurabi yasalarında banka işleminin nasıl yürütüleceği, borçların nasıl tahsil edileceği, komisyonların nasıl belirleneceği konusunda hükümler yer almaktaydı. Sonraki yüzyıllarda
- bankacılık zengin ailelerin de uğraşmaya başladığı bir konu hâline geldi.
- **Modern anlamda** bankacılık etkinliğini gösteren ilk banka **1609** yılında kurulan Amsterdam Bankası'dır. Bunu takiben **1637'de Venedik Bankası** kurulmuştur. Diğer ülkelerde olduğu gibi burada da bankacılık, ilk önce sarraf dükkânları ve kasaların 15 ve 16. yüzyılda gelişmesiyle ortaya çıkmıştır. Fakat 17'nci yüzyıl başlarından itibaren bugünkü anlamda bankacılık ortaya çıkmıştır. 19. Yüzyıla gelindiğinde bankalar ekonomik ve ticari faaliyetlerin yardımcısı ve hatta bu faaliyetleri geniş ölçüde düzenleyici kurumlar hâline gelmişler ve faaliyet alanlarına göre uzmanlaşmaya başlamışlardır.

- **Türk bankacılık tarihine** baktığımızda gelişim süreci Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerine kadar uzanmaktadır. (**İstanbul'da, ilk banka 1847 yılında, İstanbul Bankası** adıyla kurulmuştur) Cumhuriyet öncesinde 1911-1923 tarihleri arasında milli sermaye ile 21 banka kurulmuş ancak bunlar sektördeki yabancı bankaların kredi piyasasına egemen olmaları karşısında faaliyetlerini sürdürmekte zorlanmışlardır.
- Bu bankalardan iflas ve tasfiyeler sonucu ancak 18'i Cumhuriyet dönemine geçebilmiştir. Ülkemiz, Cumhuriyetin ilanından sonra ekonomik kalkınmaya önem vermiş, sınaî ve ticari hayatı canlandırmak amacıyla ulusal bankacılığı geliştirmeye başlamıştır. Bu bağlamda **devlet teşvikiyle** Türkiye İş Bankası, Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası gibi bankalar kurulmuştur.
- Önceleri "Türk Ticaret" ve, "Medeni Kanunu" ile statüleri içinde serbestçe her türlü Banka işlemleri yapmaktaydı ancak 3182 sayılı Bankalar Kanunu yayım tarihi olan **2.5.1985** tarihinde "**Bankalar Kanunu**" yürürlüğe sokulmuş bulunmaktadır.

Bankaların Görevleri

1)Aracılık

Bankalar tasarrufu olan kişi ve kuruluşlardan mevduat olarak topladıkları fonları, kredi olarak talep eden kişi ve kuruluşlara aktarmada aracılık ederler. Böylelikle ekonomi içinde en önemli görevi üstlenirler.

2)Kaynaklara Akıcılık Sağlama

Bankacılık sistemi paranın transferi sistemi olma görevi ile ulusal ve uluslararası düzeyde kaynaklara akıcılık sağlar. Yani paranın bir müddet için ihtiyacı olmayandan ihtiyacı olanlara aktarılması işlevini görür.

3)Kişilerin ve Kurumların Sahip Oldukları Maddi Varlıkların Rasyonel Bir Biçimde Kullanımını Sağlama

Halkın, parasal, finansal ve reel aktiflerinden oluşan mal varlıklarının kullanım biçimi üzerinde, bankacılık kesiminin oluşturduğu, faiz seçenekleri, gelir imkânları, vade farkları ve nakit akışı kolaylıklarının önemli rolü vardır. Bu konuda halkı aydınlattığı gibi ekonomideki nakit akışlarının daha sağlıklı dolaşımını sağlar.

4)Kaynak Kullanımlarını İyileştirme

Bankaların ekonomik kalkınmaya katkıda bulunabilmesi için, yeni bir değer, yeni bir servet yaratmakla beraber, topladıkları kaynakların belirli yörelere, sektörlerle, kişilere aktarılması ile ülke kaynaklarının dağılımını da yönlendirecektir.

5)Kısa Süreli Fonları, Uzun Süreli Fonlar Hâline Dönüştürme

Kişilerin kısa süreli ve sahip oldukları küçük miktardaki fonları toplayan bankalar, bunları ekonomide uzun süreli fonlar hâline dönüştürmekte ve böylelikle de yatırımlara finans sağlamaktadır.

6)Kaydi Para veya Banka Parası Yaratma

Bankalar satın alma gücüne, genellikle hesaptan hesaba devir esasına dayandığı için **kaydi para** denilmektedir.

Kaydi Para, maddi varlığı olmayan, yalnızca bankaların hesaplarına alacak veya borç kaydı düşülmek suretiyle yaratılan bir değişim, **bir ödeme aracı** olarak tanımlanabilir.

Bankaların ***müşterilerine kredi açması ve bu kredi limitleri içinde çek kullanma hakkı tanınması veya kredi kartı uygulamaları, kaydi para*** yaratabilmektedir.

7)Ulusal ve Uluslararası Ticareti Geliştirme

Bankacılık sistemi, geliştirdiği, uyguladığı çeşitli ödeme ve kredilendirme yöntemleri finansal kiralama, **factoring** (***bir sirketin ticari alacaklarını satarak finansman saglaması***), **forfaiting** (***alacak hakkının kayıtsız ve şartsız olarak teslim edilmesi anlamındadır.***) gibi finansman teknikleri, teminat mektupları, belgeler karşılığında ödeme, **akreditif** (***belirli bir nicelikteki para için bir bankanın veya bir finans kurumunun yükümlülüğü altında, üçüncü bir kişi yararına bir başka bankada veya şubesinde açtırılan kredi***) gibi ödeme yöntemleri ile ulusal ve uluslararası ticaretin artmasına katkıda bulunmaktadır.

8) Para Politikasının Etkinliğini Artırma

Bir ekonomide etkili bir para politikasının izlenebilmesi için gelişmiş bankacılık sisteminin varlığı gereklidir. Merkez bankalarının para politikasına ilişkin olarak kullandıkları reeskont faiz hadleri, açık piyasa işlemleri, karşılık oranları gibi tüm araçlar, ancak gelişmiş bir bankacılık sistemi aracılığı ile ekonomi üzerinde etkili olmaktadır.

9) Gelir ve Servet Dağılımını Etkileme

Bankacılık sistemi izlediği kredilendirme politikası ile ekonomide gelir ve servet dağılımını etkileyebilmektedir.

Banka Türleri

1. Sermaye Kaynaklarına Göre Bankalar

- Sermaye kaynaklarına göre bankalar ikiye ayrılır bunlar: Milli sermayeyle kurulan ve yabancı sermaye ile kurulan bankalardır.
- Devlet Bankaları
- - Özel Sektör Bankaları
- - Karma Sermayeli Bankalar

1.1. Millî Sermayeli Bankalar

1.2. Yabancı Sermaye ile Kurulan Bankalar

1.3. Yabancı ve Türk Ortaklı Bankalar

BANKA TÜRLERİ

SERMAYE KAYNAKLARINA GÖRE BANKALAR

YAPTIKLARI İŞLERE (FAALİYET ALANLARINA) GÖRE BANKALAR

1. Millî Sermayeli Bankalar

a) Devlet Bankaları

b) Özel Sermayeli Bankalar

c) Karma Sermayeli Bankalar

2. Yabancı Sermaye İle Kurulan Bankalar

- Yabancı ve Türk Ortaklı Bankalar

1. Emisyon (Merkez) Bankaları
(T.C Merkez Bankası)

2. İş ve Ticaret Bankaları

3. Tasarruf (Mevduat) Bankaları

4. Ziraat ve Sanayi Bankaları

5. Yatırım ve Kalkınma Bankaları

- **1. Emisyon Bankaları (Merkez Bankaları)**
- Buldukları ülkenin para politikasını belirleyen bir kurumdur. **Ülkemizde merkez bankasının asli görevi “fiyat istikrarıdır”**. Merkez Bankaları para politikası araçlarıyla fiyat istikrarını sağlamaya çalışır.

T.C. Merkez Bankası 11 Haziran 1930 yılında kurulmuştur. Aynı zamanda, *devlet adına banknot çıkarmak* suretiyle devlet adına para hareketlerini düzenleme yetkisine sahiptir. Madeni paralar ise hazinenin sorumluluğunda darphaneye bastırılır ve T.C Merkez bankasının kontrolü ile piyasaya sürülür.

- **2. İş ve Ticaret Bankaları**

- İş ve Ticaret Bankaları İş bankaları ortakların ve endüstri işletmelerinin kurulmaları ile uzun vadeli kredi işlemleriyle uğraşan, çalışmaları bu konularda geliştirilmiş olan bankalardır.
- Geleneksel faaliyetleri mevduatın her çeşidini toplayarak bu fonları, kısa, orta ve uzun vadeli krediye dönüştürebilmektedirler. Devlet sermayeli bankalar, bu tip bankaların yaptıkları işleri yapmakta olup özel sermayeli millî ve yabancı bankaların pek çoğu da bu alanda faaliyetlerini yürütmektedir. Günümüzde faaliyet alanları oldukça genişlemiş olan bu bankalara örnek verecek olursak, T.C Ziraat Bankası, Akbank A.Ş, Yapı ve Kredi Bankası A.Ş , Oyak Bank A.Ş gibi.

• **3. Tasarruf (Mevduat) Bankaları**

- Özellikle gelişmiş ülkelerde bulunan bu tür bankalar, şahısların küçük çaplı tasarruflarını toplayarak işleten kuruluşlardır.
- Kısa ve uzun vadeli mevduat toplayarak karşılığında faiz verirler. Her ülkede yasalarla düzenlenen ve denetlenen tasarruf bankalarının yatırım alanı genellikle ipotek karşılığı gayrimenkul kredileri, devlet tahvilleri ile güvenilir şirketlerin hisse senedi ve tahvil piyasasıdır.

- **4. Ziraat ve Sanayi Bankaları**

- Ziraat bankaları adından da anlaşılacağı gibi, ***tarımla uğraşanların, kredi ihtiyaçlarını karşılama işlemini*** yaparlar. Örneğin T.C. Ziraat Bankası gibi. Sanayi bankaları da bir çeşit ***spekülasyon ve finansman*** bankalarıdır. Yalnız daha çok endüstri alanında çalışan ortakların kurulmasını sağlarlar.

• 5. Yatırım ve Kalkınma Bankaları

- Özel ya da kamu işletmelerinin genellikle uzun dönemli finansal ihtiyaçlarını karşılayan bankalardır. Yatırım bankaları, bu işletmelerin çıkarmış olduğu hisse senetlerini ve tahvillerini tasarruf sahiplerine ulaştırır. Kâr amacı ile şirketlerin hisse senedi ve tahvillerinin piyasaya sunulması işlerini üstlenir.
- Kalkınma bankalarının fonksiyonları, yatırım bankalarının fonksiyonlarından farklıdır. Özellikle az gelişmiş ekonomilerde yatırım projelerinin hazırlanması ve değerlendirilmesinde eksikliği duyulan teknik bilgi ve deneyim ihtiyacı ve bu yatırımları için gerekli uzun vadeli fon kaynaklarının bulunabilmesi için kalkınma bankaları kurulmaktadır.

- Bankaların kuruluş şartlarını Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunca (**BDDK**) belirlenir. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun 01.11.2006 tarihinde, 26333 sayılı resmi gazetede yayınlanan yönetmelik (Varlık Yönetim Şirketlerinin Kuruluş Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelik) 5411 sayılı Bankacılık Kanununu 93 ve 143'üncü maddelerine dayanılarak, varlık yönetim şirketlerinin kuruluş ve faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları düzenlenmiştir.

- **Varlık yönetim şirketi:** Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, bankalar ve diğer mali kurumların alacakları ile diğer varlıklarının satın alınması, tahsili, yeniden yapılandırılması ve satılması amacıyla yönelik olarak faaliyet göstermek üzere bu yönetmelik hükümlerine göre izin alarak kurulan şirketleri kapsar.
- **Banka Kurmak:** Türkiye’de bir bankanın kurulmasına veya yurt dışında kurulmuş bir bankanın ilk şubesinin açılmasına, bu konuda öngörülen şartların yerine getirilmesi kaydıyla **Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun en az beş üyesinin** aynı yönde oyuyla alınacak kararlar ile izin verilir.

Bankaların Kuruluş Şartları (5411 Numaralı Kanununun 7. maddesine göre)

- ***Türkiye'de kurulacak bir bankanın,***
  - a) Anonim şirket şeklinde kurulması,
  - b) Hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve tamamının nama yazılı olması,
  - c) Kurucularının bu kanunda belirtilen şartları haiz olması,
  - d) Yönetim kurulu üyelerinin bu kanunun kurumsal yönetim hükümlerinde belirtilen nitelikleri ve planlanan faaliyetleri gerçekleştirebilecek mesleki tecrübeyi haiz olması,
  - e) Öngörülen faaliyet konularının planlanan mali, yönetim ve organizasyon yapısı ile uyumlu olması,
  - f) Nakden ve her türlü muvazaadan (hileli durumdan) âri olarak ödenmiş sermayesinin en az otuz milyon Yeni Türk Lirası olması, (Kuruluş için gerekli olan asgari sermaye, her yıl Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan yıllık üretici fiyat endeksinin iki katının gerektirdiği miktarı geçmemek üzere kurul kararıyla artırılabilir.

- g) Ana sözleşmesinin bu kanun hükümlerine uygun olması,
- h) Kurumun etkin denetimini engellemeyecek şeffaf ve açık bir ortaklık yapısı ve organizasyon şemasına sahip olması,
- i) Konsolide denetimini engelleyici nitelikte herhangi bir hususun bulunmaması,
- j) Öngörülen faaliyet konularına ait iş planlarını, kuruluşun mali yapısı ile ilgili projeksiyonlarını sermaye yeterliliğini de içerecek şekilde, ilk üç yıl için bütçe planını ve yapısal örgütlenmesini gösteren bir faaliyet programını iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemi de dâhil olmak üzere ibraz etmesi şarttır.

Banka Kurucularında Aranılan Şartlar (5411 Numaralı kanununun 8. maddesine göre):

- a) Müflis (iflas etmiş olmak) veya konkordato (bir şirketin borçlarını ödeyemeyecek duruma gelmesi ve bunu ilan etmesi ve sonrasında alacaklıların alacaklarını belli bir plana göre tahsil edebilmeleri için kendi aralarında bir anlaşma yapmaları) ilan etmiş olmaması,
- b) Tasfiyeye tabi tutulan bankerler, bankalar, sigorta şirketleri, para ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren kurumlarda ve Fona devredilen bankalarda doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazla bir oranda pay sahibi olmaması,
- c) Hakkında 14 üncü madde uyarınca işlem yapılmakta olan bir bankada doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazla bir oranda pay sahibi olmaması,

- d) Taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar bile ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis yahut basit ve nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolaylı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmi ihâle ve alım satımlara fesat karıştırma, karapara aklama veya devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı veya vergi kaçakçılığına teşebbüs ya da iştirak suçlarından dolayı hüküm giymiş bulunmaması,
- e) Banka kurucusu veya ortağı olmanın gerektirdiği mali güç ve itibara sahip bulunması,
- f) İşin gerektirdiği dürüstlük ve yeterliliğe sahip olması,
- g) Tüzel kişi olması hâlinde, risk grubu ile birlikte ortaklık yapısının şeffaf ve açık olması şarttır.

Yabancı Bankaların Türkiye'de Şube Açması

- Kurulca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde gerekli izni alarak Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyet gösterecek yurt dışında kurulu bir bankanın, 5411 Numaralı kanununun 9. maddesine göre:
  - a) Merkezinin bulunduğu ülkede esas faaliyetlerinde yasaklamanın bulunmamış olması,
  - b) Merkezinin bulunduğu ülkenin yetkili denetim merciinin Türkiye'de faaliyet göstermesine ilişkin olumsuz görüşünün bulunmaması,
  - c) Ödenmiş sermayesinin Türkiye'ye tahsis edilen kısmının 7 nci maddede belirtilen miktardan az olmaması,
  - d) Müdürler kurulu üyelerinin, kurumsal yönetim hükümlerinde belirtilen şartları ve planlanan faaliyetleri gerçekleştirebilecek mesleki tecrübeyi haiz olmaları,
  - e) İzin kapsamındaki faaliyet konularına ait iş planlarını, ilk üç yıl için bütçe plânını ve yapısal örgütlenmesini gösteren bir faaliyet programını ibraz etmesi,
  - f) Dahil olduğu grubun ortaklık yapısının şeffaf ve açık olmasıŞarttır.

Banka Kurmak İçin Gerekli Belgeler

- Banka kurucularına ilişkin beyanname
- Ortaklar tarafından imzalanan ana sözleşme taslağı,
- Bankanın kurulmasından beklenen fayda analiz eden detaylı fizibilite raporu,
- Kuruluş tarihinden itibaren u yıllık hedeflerini ortaya koyan tahmini bilanço ile kâr zarar cetvelleri ile sermaye artırımları için gereken tutar ve bunun sağlanacağı kaynağı kapsayan rapor,
- Gerçek kişi kurucular ile sermayedeki dolaylı pay sahipliği yüzde on veya daha fazla olan diğer gerçek kişilerce, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü veya Cumhuriyet Savcılıklarından, Kuruma verilmek üzere (Ek: 4)'de yer alan örneğe uygun olarak düzenlenecek dilekçe ile talep edilecek arşiv kaydını da içeren, son altı ay içinde alınmiş adli sicil belgelerinin. Kurucuların, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü ya da cumhuriyet savcılıklarından alacakları son altı ay içinde alınmiş adli sicil belgeleri.
- Kurucu tüzel kişilerin kurulacak bankaya ortak olunmasına ilişkin yetkili kurullardan alınmiş karar rnekleri,
- Kurucuların başka şirketlerde, doğrudan veya dolaylı olarak pay sahibi olmadıklarına ilişkin beyan,

- Kurucuların, vergi SSK prim borcu olmadığına dair vergi daireleriyle SSK'dan alacakları belge,
- Kurucuların, son beş yıla ait gelir veya kurumlar vergisi beyannameleri, emlak beyannameleri gibi belgeler,
- Sermaye payı %10 veya daha fazla olan ortakların mevduat ve kredi hesaplarına ilişkin bilgilerini gösteren BDDK'ya hitaben düzenlenmiş belgeler,
- Sermaye payı yüzde 10 veya daha fazlasını taahhüt eden kişilerin, mali durumları hakkında, yeminli mali müşavirler tarafından düzenlenecek rapor,
- Tüm kurucuların, son on yılda mali bir kurumda görev alıp almadıklarına ilişkin bilgileri kapsayan ayrıntılı özgeçmişleri,
- Kurucu gerçek veya tüzel kişilerin temsile yetkisi kılınmış kişilere verilmiş vekâletname örnekleri,

Banka Ana Sözleşmesi Düzenlemek

- a. Kurucular
- b. Ticaret Unvanı
- c. Merkez
- d. Amaç ve Konu Şirketin faaliyet göstermek istediği konu
- e. Sermaye
- f. Kuruluşun Ticaret Siciline Tescili ve İlanı

Bankalar İçin kuruluş izni

- 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun ilk şeklinde kuruluş izni verilme yetkisi Bakanlar Kuruluna ait iken 1999 yılında 4491 sayılı Kanunla yapılan değişlikle bu yetki BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu) na bırakılmıştır.

Hizmet İşlemleri

Bankalar, sahip oldukları geniş organizasyon sayesinde gerek yurt içi gerekse yurt dışı **bankalarla muhabirlik ilişkilerinden dolayı**, ticari ve mali konularda müşterilerine çeşitli hizmetlerde bulunmaktadır. Teknolojinin gelişmesi, bankacılık hizmetlerini hem daha kolay hem de daha yaygın hâle getirmiştir.

Bankacılık hizmetleri ile ilgili konuları, **Bankacılık Kanunu da** belirlemiştir. Bu Kanunun bu konu ile ilgili **76. maddesi** aşağıda tam metin olarak görülmektedir:

“Bankaların 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 76’ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca Kanun’un 4’ üncü maddesinde yer alan faaliyet konularına ilişkin olarak bireysel müşterilerine şubeleri, İnternet ve telefon bankacılığı ve diğer alternatif dağıtım kanalları aracılığıyla sunabileceği bankacılık işlem ve hizmetleri aşağıda belirtilmiştir:

- **Mevduat ve katılım fonu kabulü:** TL veya yabancı para üzerinden açılan vadeli ve vadesiz tasarruf mevduat hesapları, özel cari hesaplar, katılma hesapları, ihbarlı hesaplar, müşterek hesaplar, kredili mevduat hesabı ve mevzuatın öngördüğü vs. hesaplar,
- **a) *Nakdi, gayri nakdi her cins ve surette kredi verme*** işlemleri; kredili mevduat işlemleri, ihtiyaç kredisi, taşıt kredisi, konut kredisi,
- **b) Nakdi ve kaydi ödeme ve fon transferi işlemleri,** muhabir bankacılık veya çek hesaplarının kullanılması dâhil her türlü ödeme ve tahsilat işlemleri; çekle işleyen hesaplarla ilgili tüm işlemler, ***çek tahsilatı, havaleler, EFT, otomatik havale ve otomatik ödeme, kambiyo senetlerinin tahsiline*** ilişkin hükümler,
- **c) Saklama hizmetleri;** kiralık kasa, altın, kıymetli maden ve/veya sermaye piyasası araçlarının saklaması,

- **d)** Kredi kartları, banka kartları ve seyahat çekleri gibi ödeme vasıtalarının ihracı ve bunlarla ilgili faaliyetlerin yürütülmesi işlemleri; banka ve kredi kartı ile ilgili işlemler,
- **e) Efektif dâhil kambiyo işlemleri;** para piyasası araçlarının alım ve satımı; kıymetli maden ve taşların alımı, satımı veya bunların emanete alınması işlemleri; altın depo hesapları,
- **f)** Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı; vadeli işlem sözleşmelerinin, opsiyon sözleşmelerinin, birden fazla türev aracı içeren basit veya karmaşık yapıdaki finansal araçların alımı, satımı ve aracılık işlemleri; altın alım satımına aracılık,
- Sermaye piyasası araçlarının alım ve satımı ile geri alım veya tekrar satım taahhüdü işlemleri,
- **g)** Daha önce ihraç edilmiş olan sermaye piyasası araçlarının aracılık maksadıyla alım satımının yürütülmesi işlemleri,
- **h)** Başkaları lehine teminat, garanti ve sair yükümlülüklerin üstlenilmesi işlemleri gibi garanti işleri,

- **i)** Finansal kiralama işlemleri,
- **j)** Sigorta acenteliği; sigorta işlemleri,
- **k)** Mevzuat hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla bireysel müşterilere verilebilecek diğer işlem, ürün ve hizmetler.”

Fatura İşlemlerini Takip Etmek

Banka nezdinde **cari hesabı bulunmayan** kişi ve kuruluşların genelde kısa bir zamanda tasfiye edilmesi gereken borçları ile türev finansal araçlar için verilen teminatlar ve primler ile diğer alacaklar **Muhtelif Alacaklar Hesabı'nda** takip edilir, ***Muhtelif Alacaklar Hesabı, aktif nitelikli*** hesaplardır.

278 ALACAKLI GEÇİCİ HESAP aktif nitelikli olup *bilançonun pasifinde* yer alır.

Hesabın yardımcı ve fer'i hesabı olan “**278.00 VERİLEN NAKDİ TEMİNATLAR**” fatura işlemlerinin takip edildiği hesaptır.

Muhtelif Alacaklar Hesabı; elektrik, telefon, su ve benzeri gibi kuruluşlarla yapılan abonelik sözleşmeleri ile başka bir işlem için bu ad altında talep edilen tutarların kaydedildiği bir hesaptır.

Elektrik, su, telefon, yakıt gibi faturaların bedeli ödendiğinde “**100 KASA**

HESABI” borçlu hesap, “**278.00 VERİLEN NAKDİ TEMİNATLAR HESABI**” alacaklı hesap olacaktır.

Gün sonunda bu hesap kapatılarak kurumun ya da firmanın mevduat hesabına aktarılacaktır.

Örnek: Ankara Emek Mahallesi'nde oturan bir müşterimiz Mayıs 2015'te gelen elektrik faturasına göre bankamız Beşevler Şubesi'ne ödeme yapabileceğini belirtmiştir. 21.05.2015 tarihinde müşterimiz, bankamız Beşevler Şubesi'ne gelerek 459870 abone numaralı faturaya ait 40,50 TL'lik borcunu hizmet işlemleri veznesine makbuz karşılığı yatırdı, makbuzuna 'ödendi' damgası bastırdı.

Buna göre bankamızın **fatura tahsilinde yapacağı kayıt** aşağıdaki gibi olacaktır.

100 KASA HESABI

40,50

**278 MUHTELİF
ALACAKLAR HESABI**

40,50

278.00 Verilen Nakdi Te
minatlar TEK. Başkent
Elektrik Dağıtım
AŞ 459870 Numaralı
Abone

--	--

Gün sonunda fatura bedeli Türk Elektrik Kurumunun **mevduat hesabına** aktarılır.
Gün sonu **muhasebe kaydı** aşağıdaki gibi olacaktır:

**278 MUHTELİF ALACAKLAR
HESABI**

40,50

278.00 Verilen Nakdi Teminatlar

.....
Başkent Elektrik Dağıtım
AŞ 459870 Numaralı Abone

**300 TASARRUF MEVDUATI
HESABI- Vadesiz**

40,50

300.01Yurt İçinde Yerleşik Tüzel
Kişiler ....TEK .Başkent Elektrik
Dağıtım AŞ

Otomatik Ödeme

Otomatik ödeme ismiyle bilinen ödeme şekli, kişilerin hesaplarının bulunduğu bankayı **talimatlandırarak** bir banka şubesine gitmeden su, elektrik, doğal gaz, kablo TV, dernek aidatı gibi fatura ödemelerini **ödeme günü geldiğinde** bankaya yaptırmasıdır. Banka, **verilen talimat doğrultusunda faturanın son ödeme tarihinde** abone numarasına, kuruma olan borç hesaptan otomatik olarak aktaracaktır. Otomatik ödeme, müşterinin hesabında para bulunduğu sürece çalışacaktır.

Otomatik ödeme talimatı, **banka müşterilerince şubeye gidilerek**, telefon ve internet bankacılığında herhangi biri ile verilebilir.

Ödeme, ister otomatik yapılınsın isterse bizzat bankaya gidilerek yapılınsın **muhasabe kaydı değişmeyecektir.**

İnternet Bankacılığı

- İnternet bankacılığı, teknolojik gelişmeler sayesinde bankaların müşterilerine bir şubeye bağlı kalmaksızın *bilgisayar ve internet aracılığı ile hesaplarını takip etmeleri*, yatırım işlemlerini ve fatura ödemelerini yapmaları için sundukları hizmettir.
- Müşteriler, hesaplarının bulunduğu **banka web sayfasından internet bankacılığına** ulaşmaktadır, İnternet bankacılığı kullanıcılarının işlemlerini kolaylıkla ve güvenli olarak yapabilmeleri için yol gösterici uyarılar bulunmaktadır.
- İnternet bankacılığı işlemleri tıklandığında internetten yapılabilecek işlemlerin listesi çıkacaktır. Bunlardan bir tanesi de ödemelerdir. **Fatura ödemeyi** tıklayarak işlem gerçekleştirilebilir. Kişiler, fatura ödemeleri internet üzerinden kendileri yapabilecekleri gibi yine internet üzerinden otomatik ödeme talimatı da verebilirler. Bu işlemler İnternet Bankacılığı aracılığıyla ya da bizzat bankaya gidilerek yapılsın muhasebe kaydı değişmeyecektir.

Havale İşlemleri İle İlgili Yevmiye Kaydı

Havale, göndericinin (kişi veya kuruluşun), belli bir miktar paranın alıcı olarak gösterdiği bir kişiye ödenmesi yönünde bir bankayı muhatap olarak verdiği emirdir.

Bir bankacılık hizmeti olan havale, komisyonlu işlemler arasında önemli yer tutar. Bu konuda işlemleri ne kadar hızlı olursa müşteri o kadar memnun olacaktır. Bu da bankaya müşteri kazandıracaktır.

Bilişim teknolojisinin bankacılığa girmesi, bankacılık işlemlerini daha kolay ve çabuk yapılabilir hâle getirmiştir.

Bilgisayar teknolojisinin küresel niteliklere ulaşması ile uluslararası şebekelerin bağlanmasında coğrafi uzaklık önemsiz hâle gelmiştir. İnsanlar, nerede olursa olsunlar internet kullanarak hesaplarına ulaşabilmekte ve işlem yapabilmektedirler.

Bankaların teknolojiyi yakından takip etmesi havale işlemlerini de oldukça kolaylaştırmış ve çabuklaştırmıştır. Bu kolaylık hem banka açısından hem de müşteri açısından zaman tasarrufu sağlamaktadır.

Havale işlemi, havalenin kabulü ve havalenin ödenmesi aşamalarından oluşur.

Havale işleminde iki banka şubesi bulunur:

☐ Bankaların şubeleri ve muhabirleri üzerine havale alan şube☐ Bankanın şubeleri veya muhabirleri tarafından verilen havaleyi ödeyen şube

Havale işlemlerinde ***havale bedeli üzerinden komisyon*** alınır. Alınan komisyon üzerinden ise **%5 BSMV** (Bankacılık Sigorta Muameleleri Vergisi) alınır. Ayrıca müşterinin tercih edeceği havale şekline göre (posta, telefon, online, faks gibi) de haberleşme gideri karşılığı alınır. Bütün bu masraflar, müşteriden peşin olarak tahsil edilir.

Giden Havale

Bankanın ***bir şubeden başka bir şubesine ya da başka bir banka şubesine belli bir miktar para havale*** etmesi işleme **giden havale** denir.

Havalenin gönderilmesi sırasında; havalenin hangi yolla gönderileceği (mektup, telefon, faks), alıcı adı soyadı, alıcı adresi, alıcının hesabının bulunduğu banka ve şubesi, alıcının hesap numarası, alıcının telefon numarası vb. bilgilerin gönderici bankaya verilmesi gerekir. Bu, havalenin ödenmesi sırasında herhangi bir sorun çıkmasını engelleyecektir.

Alınacak komisyon, ***gider karşılığı ve BSMV hesaplanarak havale fişi*** düzenlenir. Havale tutarı ile komisyon, gider karşılıkları müşteriden nakden tahsil edilerek ya da müşterinin hesabından aktararak tahsil edilir ve müşterinin isteğine uygun olarak havale emri ödemeyi yapacak şube ya da muhabire gönderilir. Havale tutarı şubeler hesabına alacak olarak yazılır.

Yurt dışından bir banka aracılığıyla veya posta çeki ile gönderilen havalelerde haberleşme ve komisyon kesildikten sonra bankaya intikal eden havale tutarının hesaba alacak kaydedilmesinden veya alacak ***kaydından sonraki 10 gün içinde efektif ödenmesi*** hâlinde **bankalar %0.1** oranında komisyon tahsil etmektedir.

Örnek

10.05.2015 tarihinde, bankamız müşterilerinden Hamdi ULUSOY, Kızılay Şubemize gelerek Kayseri Şubemize Fahriye ULUSOY adına 750,00 TL göndermek istediğini söylüyor. Servis memuru, müşteriden 2 TL, haberleşme masrafı, %04 komisyon ve komisyon üzerinden %5 BSMV tahsil ediyor.

100 KASA HESABI

755,15

290 ŞUBELER CARİ
HESABI (TP) 750,00

Kayseri Şubesi

760 BANKACILIK
HİZMETLERİ 3,00
GELİRLERİ – TP

790 DİĞER FAİZ
DIŞI FAALİYET 2,00
GELİRLERİ

790.012 Telefon Giderleri

380 ÖDENECEK VERGİ,
RESİM 0,15
VE HARÇLAR

380.005 BSMV

Virman ve EFT Nedir, Kısaca Açıklayınız

- Cari veya katılma hesabınızdan istediğiniz tutarda paranızı, kendinize ait diğer cari veya katılma hesabınıza aktarma yapma işlemidir. **Virman işlemi, ATM'lerden, internetten ve telefonla** yapılabilmektedir.
- **EFT (Elektronik Fon Transferi)**
- Elektronik sistemlerin gelişmesine bağlı olarak, kişilerin kendi hesaplarından başka bir bankadaki hesap numarasına veya başka bir şahsın ismine kredi kartı numarasına **para havale etmesi** işlemidir. **EFT işlemleri, T.C. Merkez Bankası üzerinden gerçekleştiği için sadece yeni **Türk lirası olarak ve mesai günleri** içinde yapılabilmektedir. **Hafta sonu ve resmî tatil günlerinde EFT yapılamamakta, ileri tarihli EFT talimatı** verilebilmektedir.**

- ***EFT işlemi de aslında bir havale*** niteliği taşır. Ancak, havaleden farklı olarak burada alıcıya ödeme, gönderenin bankasında değil de başka bir bankadan yapılmaktadır.
- EFT işleminin, banka kartı ve iş yerlerindeki POS cihazlarını kullanarak mevduat sahibinin satın aldığı mal ve hizmetlerin bedelini ödeme aracı olarak kullanılması da mümkündür. Satış noktasından elektronik fon transferi (EFTPOS) adıyla anılan işlemde mevduat sahibi, satın aldığı mal ve hizmetlerin karşılığını, banka kartını POS cihazından geçirir, şifresini girer ve ödemesi gereken tutarın kendi hesabından banka üyesi iş yerinin hesabına aktarılmasını sağlar.

IBAN Nedir ve IBAN Transferi Hakkında Bilgiler

- **IBAN (International Bank Account Number)**
- Avrupa Birliği düzenlemeleri çerçevesinde, ülkeler arasında gerçekleştirilen para transferlerinin hızı ile kalitesini artırmak ve maliyetlerini düşürmek amacıyla **International Bank Account Number-IBAN** adı verilen uluslararası banka hesap numarası standardı geliştirilmiştir. IBAN bugün 33 Avrupa ülkesinde kullanılmaktadır.

- **IBAN'ın amacı**, Avrupa ülkelerindeki banka ve diğer finansal kurumlar aracılığı ile gerçekleştirilen para transferlerindeki hataları ve bundan doğan gecikmeleri engellemektir.
- IBAN sayesinde transfer edilen ***para daha hızlı ve hatasız bir biçimde*** göndericinin hesabından alıcının hesabına geçirilmekte böylece, işlemlerde oluşan hatalardan kaynaklanan bekleme süreleri ve ek maliyetler ortadan kalkmaktadır.

- **Türkiye'de IBAN Kullanımı 1 Eylül 2005**
tarihinden itibaren müşteriler, bir banka veya katılım bankasından Türkiye'deki bir başka banka veya katılım bankası nezdindeki (yanında, huzurunda, gözetiminde) bir hesaba IBAN ile para gönderebilmektedir. **IBAN ile yapılan para transferlerinde alıcının şubesi, şehri vb. detayları bilmeye gerek olmayıp yalnızca hesap numarası** ile transfer işlemi gerçekleştirilebilmektedir.
- Gerek yurt içi gerekse yurt dışı para transferlerinde **IBAN uygulaması zorunlu olmayıp** mevcut hesap numaraları ile para transferi yapılmasına devam edilmektedir. Para transferlerinde IBAN kullanmak alıcı ve göndericinin tercihinine bağlıdır.

Bankaya Gelen Havalenin Muhasebe Kayıt Örneği

- Bankanın diğer Őubelerinden ya da başka bir banka Őubesinden müşteri talimatı ile gelen havaleler, **havale gönderilen kişiye ödenmesi işlemi gelen havale** işlemidir.
- Havale, müşterinin tasarruf mevduatı hesabına gönderilmiş ise; **“300 TASARRUF MEVDUATI (Y.İ.Y) – VADESİZ”** hesap alacaklı olacaktır. Havaleyi gönderen müşterinin herhangi bir talimatı yok ise o zaman alacaklı hesap, **“394 ÖDEME EMİRLERİ – TP”** hesabı olacaktır. Müşteri, havale tutarını bankada bulunan bir hesabına geçirilmesini ister ise havale tutarı doğrudan bu hesaba alacak kaydedilir.

Örnek: 7.05.2015 tarihinde, bankamız Erzurum şubesi müşterisi Fatma ELEVLI adına 550 TL havale gelmiştir. Banka, müşteriye havalesi olduğunu bildirir.

Müşterinin, bankada hesabı var ise **havale alındıktan sonra** aşağıdaki kayıt yapılacaktır.

280 BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR – (TP) 280.04 dekontu beklenen muameleler	300 TASARRUF MEVDUATI (Y.İ.Y) – Vadesiz	550,00	550,00
---	---	--------	--------

**Havaleyi gönderen herhangi bir talimat vermedi
ise muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır**

280 BORÇLU		
GEÇİCİ HESAPLAR		550,00
- TP		
280.04 dekontu		
beklenen		
muameleler		
	394	ÖDEME
	EMİRLERİ - TP	550,00
	394.01	Ödenecek
	Havaleler	

Havalenin müşteriye nakden ödenmesi durumunda muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır

394	ÖDEME		
EMİRLERİ – TP		550,00	
394.01	Ödenecek		
Havaleler			
	010 KASA HESABI		550,00

SENET İŞLEMLERİ

- Bankalar, müşterilerinin alacaklısı oldukları senetleri onlara **vekâleten tahsil** eder. Tahsil edilecek senet, ***müşterinin bulunduğu ilde olabileceği gibi başka bir ilde*** de olabilir. Müşteri tahsil edilmesini istediği senet ile birlikte senede ilişkin bilgileri bir bordroya yazarak bankaya verir.
- Senet, müşterinin bordroda belirttiği talimata uyularak tahsil edilmek üzere teslim alınır. Senetlerin banka tarafından **tahsil edilebilmesi için tevkili ciro ile ciro edilmesi** gerekir. **Cironun tevkili olduğu “tahsili içindir” ya da “bedeli tahsildedir”** gibi bir ifade ile belirlenir.

Senedin Niteliği

- Piyasalarda ticarethanelerin paraya ihtiyacı olduğu zamanlarda kendilerinde bulunan senetleri bir bankaya vererek ya iskonto iştira ettirir ya da terkin (terkin etmek: yazılmış bir şeyi çizmek) ederek karşılığında bir borçlu cari hesap ağtırırlar ve böylece para ihtiyaçlarını karşılamış olurlar. Paraya pek ihtiyaç olmadığı zamanlarda da bu senetler bir bankaya tahsil için verilir.
- Senet tahsil etmek **kolay bir iş değildir**. Borçlulara birer birer müracaat etmek, gerektiğinde arkalarından koşmak, onlarla yüz yüze gelmek bir meseledir. Aynı zamanda bu senetlerden bir kısmı alacaklının bulunduğu yerde, bir kısmı da uzak şehir ve yerlerde ödenecek olursa tahsil içi daha da zorlaşabilir. Bu ***nedenle tacirler, senet tahsil işlerini bankalara*** yaptırırlar.

- Bankalar, kendilerine tahsil için verilen senetleri şube veya muhabirleri aracılığıyla takip ve tahsil ederek mudilere öder ya da hesaplarına alacak geçer. Bu işlem, bankalar için bir hizmet işlemidir. Burada bankanın müşteriye borç olarak verdiği bir para yoktur. Görevi, kendisine tahsil için emanet edilen senedin bedelini vadesinde borçludan tahsil etmek ve bunun için gerekli işlemleri yapmaktır. Tahsile verilen senetler, **vesikalı ya da vesikasız ticari senetler** olabileceği gibi, adi senet ve fatura da olabilir. Banka, bu işte vekil veya aracı durumundadır.

Senetlerin İncelenmesi

- Senetler servisine gelen tahsil senetleri, tanzim, ciro ve pul bakımından incelenir. Ciroların, düzenli ve vekilliği kapsamış olması gerekir. Aksi hâlde iyi niyet sahibi olmayan borçlu, senedi ödemede zorluk çıkarabilir. Hatta ciro, beyaz ciro veya açık ciro ise tam ciroya çevrilerek ". . . . . Bankası **emrine ödeyiniz, bedeli tahsildedir.**" ibaresi yazılır.
Ciro tam olmazsa senet bedelinin tahsili için bankaya yetki verilmiş olmaz (TTK mad. 600).

Senet Tahsil Masrafları

- Bir alacak veya senedin tahsil hizmetini üzerine alan bir işletmenin ve özellikle bankanın yaptığı gerçek masraflardır. Bu masraflar; haberleşme masrafı, tahsil edilen paranın havale acyosu (**Acyo: Bir ticaret senedinin yenilenmesinde alınan komisyon**), tahsil yapana ait tahsil komisyonundan ibarettir.
- Bankalar, kendilerine tahsile verilen senetler ve alacaklar için bir tahsil komisyonu ve bir muhabere (haberleşme) masrafı alır.**Haberleşme masrafı telefon, teleks, telgraf ve mektup giderlerinden** meydana gelir.

- Banka, tahsil hizmeti karşılığında senet tutarları üzerinden belli bir oranda komisyon ve ayrıca götürü (maktu) bir masraf alır. Komisyon oranı, senedin şehir içi veya şehir dışı, vesikalı veya vesikasız olduğuna göre değişir. Götürü olarak alınan masraf, basılı kâğıt ve haberleşmeye aittir. **Komisyon ve masraf toplamı üzerinden alınacak gider vergisi müşteriden tahsil edilir.**
- Genellikle tahsil senetleri komisyon ve masrafları, **senedi tahsile almış olan banka şubesinin hakkıdır.** Aynı bankanın bir başka şubesince tahsil edilen senetten bu hizmeti nedeniyle ayrıca bir komisyon istenemez. Şu hâlde senedi tahsile almış bir şube, diğer bir şubesine tahsile göndermiş bulunursa ona bir komisyon ayırmayacaktır.

- Ancak, senet bir muhabir aracılığıyla tahsil ettirilecekse elbette aradaki anlaşma gereğince o muhabir bankaya komisyon ödemesi gerekir.
- Tahsil senetlerine ait komisyon ve masraflar genellikle mudiler tarafından ödenir ve bunların toplamı tahsil edilen senet bedelinden düşülür veya hesabı varsa borç geçirilir. Senet tahsil edilmemiş ya da mudinin talimatıyla iade edilmişse yine bir hizmet yapılmış olduğundan bir iade komisyonu ve masrafı alınabilir. Buna mudinin bir itiraz hakkı olamaz.
- Bankalar, tahsil senetleri komisyon ve masrafları için Merkez Bankasınca tespit edilen "**asgari hadler**" tarifesi uygular. Tarifenin uygulanmasında piyasanın genel ve ekonomik durumu, şubelerinin para ve ankes olanağı, müşterilerin banka ile olan ilişkileri göz önünde tutulur.
- Ankes, bankaların, taahhütlerini "**mevduat ve cari hesaplardan nakit ödemeler ve diğer nakit ödeme gerektiren durumlar**" yerine getirmek üzere hazır bulundurulmuş efektif parayı ve emisyon yapmaya yetkili bankaların çıkardıkları banknotlara karşılık olarak kasalarında hazır buldukları gümüş ve altın rezervlerini ifade eder.

İskonto ve İştira Senetleri

İskonto Nedir?

Süresi dolmamış bir senedin, faiz ve komisyonu düşürölerek karşılığından eksikine alınması, kırdırma.

İştira Nedir?

Sözlük anlamı “satın alma” dır. Bankacılıkta, dâhildeki senetlerin satın alınarak kırılmasına, yani senedin vadesine kadar olan faiz ve gider vergisi düşölerek bedelinin ödenmesine **iskonto borçlusu**; başka bir şehirde olan senetlerin bankaca satın alınmasına da **İştira** denir.

İskonto ve İştirâ Senet İşlemleri

- Bankada kredisi bulunan veya kendisine yeni kredi açtırmak için gereken işlemleri yapan müşteri, iskonto ettirmek isteği senedi bankaya “**temlik ciro su**” (Temlik ciro su: Senet üzerindeki hakkın bir başkasına devredilmesi için yapılan ciro işlemi.) ile ciro ederek bir liste ekinde kredisinin bulunduğu şubenin senetler servisine verir.
- Senetler servisinde bu senetlerin **Türk Ticaret Kanunu’na** uygun ve ticari bir işlem den doğma olup olmadığı, borçlu, kefil ve cirantaların kredi açmaya engel taşıyıp taşımadıkları araştırılarak iskontoya kabul edilen senetler belirlenir. Bu işlem den sonra müşterilerin kredi limitinin elverişli olması şartıyla iskontoya kabul edilen senetlerin tutarlarından indirilen faiz ve eklentileri “İskonto Bordrosu” denilen bir bordroya kaydedilir. Bu bordro müşteriye imzalatılarak bir nüshası müşteriye verilir, bir nüshası da bankaya kalır

- İskontoya kabul edilen senetlerin net tutarı, müşteri hesabından veya nakit olarak ödenir ve senet iskontosu tamamlanır.
- Senet tutarından **faiz, komisyon, haberleşme gideri karşılığı** ve **BSMV** kesilir.
- Eğer senet, **vadesinde ödenmez ise** TTK md.626 uyarınca, senet borçlusu ve cirantaları vadeyi izleyen **iki iş günü içinde protesto** edilebilir. Bankalar, senet borçlusunu güç durumda bırakmamak için protesto işlemini gerçekleştirmek için iki günlük sürenin sonunu bekler.
- Bu nedenle senet tutarından yukarıda sözü edilen masrafların dışında söz konusu olan iki günlük bekleme süresine düşen faiz ve beklentileri, geçici olarak kesilip bu konuya özel “ **392 ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR / 392.021 Gecikme Faizleri ve Diğer Karşılıklar**” hesabında bekletilebilir. Borçlunun protesto süresi içindeki gecikmelerinin faizi ve eklentileri, bu hesaptaki tutardan karşılanır. Kullanılmayan karşılıklar müşteriye iade edilir.

-

İskonto ve İştirâ Senetlerinin Muhasebeleştirilmesi

İskonto ve İştirâ Senetlerinin Muhasebeleştirilmesi

Senedin iskonto veya iştirâ edilmesi muhasebeleştirme açısından farklılık göstermez. Sadece iştirâda komisyon alınır.

Örnek

Bankamız Çanakkale Şubesi, kredi müşterilerinden Bayram İnşaat ve Ticaret AŞ.'nin ibraz ettiği borçlusu Manisa'da olan 8000,00 TL'lik senedin iştirâsı ile ilgili olarak düzenlenen bordronun ayrıntısı aşağıdaki gibidir. Senedin iştirâ işlemi yapılıyor ve net tutarı müşterinin vadesiz Ticari Mevduat Hesabı'ndan alınıyor. Senet Tutarı 8.000,00 TL

Kesintiler

Faiz (%5) $8.000,00 \times 0,05 = 400,00$ TL

Komisyon (%01) $8.000,00 \times 0,001 = 8,00$ TL

Haberleşme Gider Karşılığı 15,00 TL

BSMV (Komisyonun % 5'i) $8,00 \times 0,05 = 0,4$ TL

Kesintiler Toplamı +

 423,4 TL

İŞLEM ADI	KOMİSYON ORANI	MİN. KOMİSYON TUTARI	MAK. KOMİSYON TUTARI	MASRAFLARININ KAPASİTESİ
SENETLER				
Senet Tahsili	% 0.4	15	10	15
İşlemsiz Senet İade	15			
Senet Protesto Kaldırma	25			

İştirâ Edilen Senedin Tahsile Gönderilmesi

- İştirâ edilen senet, bir mektup (iştirâ senetleri rmiz mektubu) ***ekinde vadesinde tahsil edilmek üzere, senet borçlusunun bulunduğu yerdeki banka Şubesine veya muhabire*** gönderilir.
- Senedin **muhabir (anlaŐmalı banka)** eliyle tahsili söz konusu olduğunda ise **"tahsil cirosu"** muhabir bankaya ciro edilir.
- Tahsile gönderme **işlemi tali** (ikinci derecede olan, ikincil) **hesaplarda veya nazım hesaplarda** izlenir.
- Senedi tahsil edecek Şubenin kaydı ise herhangi bir senede uygulanacak iŐlemden farklılık göstermez. ***Senedi aldığında nazım hesaplara kaydederek*** izler.
- **Rmiz**: Yerine koyma, teslim etme, ticari poliÇe, fiyattan indirim, komisyon creti, borç üzerine yapılan tenzilat veya cezanın kısmen affı anlamlarına gelir.
- **Bankacılıkta**; tahsil için Şube veya muhabire gönderilen senetlerin bağlı olduğu mektuba **"Rmiz mektubu"** denilir.

Örnek: Yukarıda verdiğimiz örnekte senet, tahsil için Manisa Şubemize gönderildiğinde aşağıdaki gibi kayıt yapılacaktır.

Çanakkale Şubemizin Kaydı;

	15.05.2015	BORÇ	ALACAK	
	1	102 İŞTİRA SENETLERİ		8.000,00
	102.11 Diğer Müşteriler Özel			
	Cüzdandaki İştira Senetleri			
No		102 İŞTİRA SENETLERİ		8.000,00
			102.11 Diğer Müşteriler – Özel	
			Cüzdandaki İştira Senetleri	
Senedin Tahsil İçin Manisa Şubesi'ne gönderilmesi				

Manisa Şubesi'nin kaydı

982 EMANETE VERİLEN REHİNLİ KIYMETLER		8.000,00	
982.00 Emanet Kıymetler			
982.003 Tahsile Alınan Ticare Senetler			
	984 EMANET VE REHİNLİ KIYMET VERENLER / BIRAKANLAR		8.000,00
	..... Çanakkale Şubesi		

Senedin Tahsili

- Senedini tahsil ettirmek isteyen bir kimse, bu senedi ya kendi yazdığı bir mektupla veya bankaların bunlara mahsus basılı mektup ve bordrolarıyla tahsile verebilir. Şube veya muhabir bankalar da birbirlerine tahsile gönderecekleri senetleri "**römiz mektubu**" denilen basılı bir mektupla gönderir.
- Tahsil edilecek senet veya senetlerin bağlı bulunduğu ***bu mektuplar, bir emir veya talimatı ihtiva*** etmelidir.

Senedin Tahsile Alınması: Bankaya tahsil için verilen senetlerin bağı olduğu talimat mektuplarında;

- [?] Senedin protestolu olup olmadığı
- [?] Senedin (poliçe ise) kabule arz edilip edilmeyeceği
- [?] Kabul etmeme veya ödememe durumunun ne şekilde haber verileceği (mektup, telgraf veya telefonla mı olacağı)
- [?] Senet tahsilinin ne suretle bildirileceği (mektup, telgraf, telefon),
- [?] Vadeden sonra gecikme faizinin alınıp alınmayacağı
- [?] Tahsil masraf ve komisyonunun borçludan mı ya da mudiden mi tahsil edileceği
- [?] Senedin tahsilinde bedelinin mudiye ne suretle ödeneceği hususları açıkça yazılı olmalıdır.

Senedin Protestolu Olması Durumunda

- ***Tahsile verilen*** senet, adi senet ise protestolu olmasının bir anlamı yoktur. ***Protesto, ticari senetlerde söz konusudur.*** Ticari senetteki alacaktan doğan rücu (geri dönme, cayma) hakkını kullanabilmek için kabul etmeme ve ödememe hâlini zamanında protesto etmek gerekir. *Adi senetler ise protesto edilsin veya edilmesin genel hükümlere* tabidir.
- Senedin **protesto edilip edilmeyeceği yazılı değilse o senedi "protestolu"** olarak kabul etmek gerekir. Çünkü bir senedin protestodan muaf olabilmesi için ***hamilin senet üzerinde açıkça "protestosuz" veya "masrafsız iade" şerhini*** yazması gerekir. Bununla beraber talimat mektubunda tereddüt edilecek konular çıkarsa en çabuk araç ile mudiden tekrar sorulabilir.

- Tahsile senet alan banka, mudinin vekilliğini taşıdığından onun vereceği talimatı yerine getirmek zorundadır. Senedin tahsile alınması için bankaya verilen talimat mektupları, muhabere kayıtlarından geçirilir ve imza karşılığında senetler servisine verilir.
- İskonto senetleri, senedi iskonto eden banka şubesi tarafından tahsil edilir. Tahsil işlemi yapıldığında Kasa Hesabı'nın **borcunakarşılık** senedin kayıtlı bulunacağı "**100 İSKONTO SENETLERİ**" hesabına alacak yazılarak kayıttan çıkartılır.
- İştira senetlerinde ise senedin gönderildiği şube, senet tutarını vadesinde tahsil ettiğinde bedeli senedi tahsile gönderen şubenin hesabına alacak olarak geçmek üzere **Şubeler Cari Hesabına** alacak kaydeder ve senedi nazım hesaplardan çıkartır.

Senetlerin Alındığının Mudîye Bildirilmesi

- Senetler servisi, tahsil için gönderilen **senetlerin alındığını mudilere bir mektupla** bildirir. Bu mektuba "**vusül iş'ar mektubu**" denir. Dört yapraklı olan bu kombine basılı kâğıdın;
- [?] Birinci yaprağı, mudie gönderilecek olan mektuptur.
- [?] İkinci ve üçüncü yaprakları muhaberat kopyalarıdır. Ayrı ayrı dosyalarda saklanır
- [?] Dördüncü yaprağı ise "mudi mevcudu" nu gösterir. Bunlar mudilere göre ve alfabe sırasıyla klase edilir. Senetler ödenince ya da geri verilince dosyasından çıkarılarak arşive verilir. Mudi mevcudu föyü üzerinde birkaç senet yazılı bulunuyorsa tahsil ve geri verilme keyfiyeti yanlarına tarih koymak suretiyle işaretlenir. Dosyada açık kalan mudi mevcutları, henüz tahsil edilmemiş veya geri çevrilmemiş senetlerin bulunduğunu gösterir.

Şehir İçi Tahsil Senedi Bağlama Fişi

- Tahsil senetleri portföye (banka, simsar veya bir aracı kuruluşun kendi elinde tuttuğu, istediği gibi tasarruf ettiği menkul değerler toplamı) alınırken vesikasız, vesikalı olduklarına göre birer bağlama fişi hazırlanır. Şehir içi vesikasız senetler için doldurulan basılı kâğıdın;
- ☐ Birinci yaprağı "refakat veya bağlama fişi" adını alır. Bu fişe senet bağlanır ve vade sırasına göre cüzdana konur.
- ☐ İkinci yaprağı "**servis föyü**" dür. Servis defteri yerine geçer, **yıl sonlarında** ciltletilir.
- ☐ Üçüncü yaprağı "risk föyü" dür. Borçlulara göre alfabetik olarak klase edilir. Bu föylerden bir firmanın üzerinde **ne kadar borç bulunduğu** anlaşılır.
- ☐ Dördüncü yaprağı "**vade föyü**" dür. Vade sırasına göre klase edilen bu föyler üzerinden senetlerin **vadeleri** izlenir.

- [?] Beşinci ve altıncı yaprağı "**ihbarname ve ihbarname koçanı**" dır. Bunlar da ya senetle birlikte ya da ayrı bir dosyada saklanır. Senedin vadesinden bir süre önce bu ihbarname müşteriye gösterilir, ihbarname koçanına imza alındıktan sonra ya senetle ya da ayrı bir dosyada saklanır.
- **Tahsil için gelmiş senetlere;** konşimento, yükleme senedi, ambar veya posta makbuzu, fatura ve benzeri gibi belgeler bağlı ise bunlara "vesikalı tahsil senetleri" denir. Vesikalı tahsil senetleri için de portföye alınırken yukarıda olduğu gibi bir bağlama fişi düzenlenir.
- Bu bağlama fişinin diğerinden farkı, ayrıca bir "**taşıit ihbarnamesi**" ni kapsamış olmasıdır. Bu ihbarname ile borçluya, malları getiren taşıit aracının geldiği ve belgelerin çekilmesi gereği haber verilir. Belgeli bağlama fişlerinde vade foyünün kullanılmasına gerek yoktur.

-

Tahsil Senetlerine Eklenen Belgeler (Vesaik)

- Tahsil senetlerine ekli olarak gelen belgelerin bir konşimento veya yükleme senedi olması hâlinde ya senet bedelinin tahsili ya da kabulü karşılığında alıcı firmaya bu belgelerin teslimi mudi tarafından istenmiş olabilir. Belgelerin ekli bulunduğu senet, bir poliçe ise muhataba kabul ettirilir.
- Bir emre yazılı senet veya bono ise borçlusuna imzalattırılır ve ondan sonra belgeler teslim olunur.
- **Konşimento** ya alıcı adına ya da **banka emrine tanzim** edilmiş olabilir. Alıcı adına tanzim edilmiş ise mesele yoktur. Banka emrine yazılmış ise konşimentonun usulüyle ciro edilmesi gerekir. Ancak, yükleme senetleri ciro edilemez.
- Banka adına tanzim edilmiş yükleme senedi ciro edilemeyeceğine göre malın alıcıya teslimi için banka, Devlet Demir Yollarına bir mektup yazar, yükleme senedini de o mektuba iliştirerek firmaya verir.

- Tahsil için gelen senede ambar veya posta makbuzu ekli bulunuyorsa ki bunlar her hâlde banka adına tanzim edilmiş olmalıdır.**Mudi**, vereceği talimatta senedin kabulü veya tahsili karşılığında malları alıcıya teslimini isteyebilir.
- Senedin muhataba kabul ettirilmesi veya tahsili hâlinde yükleme senetlerinde olduğu gibi ilgili ambar ya da posta idaresine bir mektup yazılarak alıcıya verilmesi sağlanır.
- Senedin kabulü veya imzası koşulu ile gönderilen belgeler **kabul ve imzadan** sonra alıcıya teslim edileceğine göre senetler de artık vesikalı olmaktan çıkar. Verilen talimatta bu senetlerin tahsile alınması isteniyorsa vesikasız tahsil senetleri cüzdanını almak gerekir.

Şehir Dışı Senetlerin Şube veya Muhabire Gönderilmesi

- Bankaya tahsil edilmek üzere verilen **vesikalı veya vesikasız senedin borçlusu**, bankanın bulunduğu yerden başka bir yerde bulunuyorsa o senet oradaki şube veya muhabire gönderilir. İştira senetlerinde olduğu gibi tahsil senedinin ekli olarak gönderildiği mektup, yani römiz mektubu:
- ☐ Birinci yaprağı senet ve belgelerin ekli olarak gönderileceği mektuptur.
- ☐ İkinci ve üçüncü yaprağı muhaberata (haberleşme) föyleridir.
- ☐ Dördüncü yaprağı römiz takip füyüdür. Bu föyler şube ve muhabir bakımından sınıflandırılır. Römiz **mektuplarında gerekli talimatın yazılması** gereklidir.

Senetlerin Takip Sonuçları Hakkında Mudilere Bilgi Verilmesi

- Tahsile alınan senetlerin kabulü veya kabul edilmemesi, ödenmesi veya ödenmemesi gibi her türlü sonuç mudilere bildirilir.
- Tahsile alınan senet, kabul ettirilecek poliçe ise aynı gün ve en geç ertesi gün muhataba ibraz edilmelidir. Kabul olunmadığı takdirde vadeden önce kabul etmeme protestosu çekilir.
- Mudinin talimatında "**masrafsız iade**" veya "**protestosuz**" kaydı varsa buna uymak gerekir.
- Kabul edilmiş bir poliçenin ya da bir bononun ödenmemesi hâlinde yine mudinin talimatına uyularak vadesinde veya vadeyi izleyen iki iş günü içinde protesto edilmesi gerekir. Bu konularda bankanın yapacağı **masrafları mudi ödemekle** yükümlüdür.

Senet İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi

- Tahsil senetleri nazım hesaplarda gösterilir. Çünkü henüz vadesi gelmeden paraya çevrilemeyecek bir senet bedelinin, mudinin hesabına alacak geçirmek olanağı yoktur.
- Tahsil edilip edilemeyeceği belli olmayan bu gibi senet bedelleri, tahsil etmek üzere alan bankanın cüzdan hesabına borç, senedi tahsile veren mudi hesabına alacak olarak yazılıp senedin kaydı yapılmış olur.

- ***Şehir İçi ve Dışı Tahsil Senetleri:*** Bankanın bulunduğu yerde tahsil olunacak senetlere "**şehir içi**", bankanın bulunduğu yerden başka bir yerde tahsil olunacak senetlere de "**şehir dışı**" tahsil senetleri adı verilir. Şu hâlde; bir senet tahsil için ister yerinde verilsin isterse dış şube veya muhabirlerle şahıslardan gelmiş olsun, tahsile alan bankanın bulunduğu yerde tahsil edilecek ise bunlar "**şehir içi tahsil senetleri**" sayılır.
- Bunların dışında kalan ve tahsil işini yapacak bankanın kendi piyasasından başka bir yerde şube veya muhabirleri aracılığıyla tahsil ettireceği senetler de "**şehir dışı tahsil senetleri**" dir. Vesikalı olsun veya vesikasız olsun şehir dışı senetler, şehir içi senetlere göre daha farklı işlem görür. Şehir içi senetler bankanın kendi elemanlarıyla tahsil edildiği hâlde şehir dışı senetler, aracıyla yani şube veya muhabirler tarafından tahsil edilecektir.

Senedin Protestolu Olması Durumunda

- ***Protesto, ticari senetlerde söz konusudur.***
- Senedin **protesto edilip edilmeyeceği yazılı değilse o senedi "protestolu"** olarak kabul etmek gerekir. Çünkü bir senedin protestodan muaf olabilmesi için ***hamilin senet üzerinde açıkça "protestosuz" veya "masrafsız iade" şerhini*** yazması gerekir. B

Senetlerin Alındığının Mudîye Bildirilmesi

- Senetler servisi, tahsil için gönderilen *senetlerin alındığını mudilere bir mektupla* bildirir. Bu mektuba "vusül iş'ar mektubu" denir.

KREDİ İŞLEMLERİ

- **Kredi kelimesi**, Latince'de *itimat etmek*, inanmak anlamındaki “credeer” kelimesinden gelmektedir ve bankacılıkta da itibar olarak kullanılmaktadır.
- Bankalar, fona ihtiyaç duyanlarla fonlarını değerlendirmek isteyenleri buluşturma açısından en önemli mali sistemdir.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 48. maddesi kredi konusunu aşağıdaki gibi açıklamıştır:

- *Bankalar Kanunu açısından ise kredi, bankaların öz varlıklarının yanı sıra, topladıkları vadeli ve vadesiz Türk lirası ya da döviz mevduat ile banka dışında temin ettikleri fonları, yasal sınırlar içinde ve banka içi mevzuatı da göz önünde tutmak suretiyle ihtiyaç sahiplerine belirli bir süre sonra geri alınması kaydıyla borç olarak vermesi ya da borç anlamında olmamakla birlikte, birbirleriyle taraflardan birinin taahhüdünün ve/veya bu taahhütten doğacak borçlarının garanti edilmesi işlemidir.*

Bankalar Kanunu'na göre bankalar aşağıdaki şekillerde kredi verebilir:

- Nakden borç verilmesi
- [?] Teminat mektubu verilmesi
- [?] Kefaletler, aval, cirolar
- [?] Tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçlarının satın alınması
- [?] Tevdiatta bulunmak suretiyle veya başka herhangi bir biçimde ödünç verilmesi
- [?] Varlıkların vadeli satışlarından doğan alacaklar
- [?] Vadeli işlem sözleşmeleri
- [?] Ortaklık payları

BANKA KREDİ ÇEŞİTLERİ

Kullanım Amaçlarına Göre

1. Üretim Kredileri
2. Yatırım kredisi
3. İşletme Kredisi
4. Tüketim Kredileri

Teminatına Göre Krediler

- **1. Açık Kredi**
- Kişisel yüklenime dayanan ve sadece borçlunun imzası karşılığı verilen kredilerdir. Bu kredide borçlunun piyasadaki itibarı, ahlaki durumu, mal varlığı, birinci derecede önemlidir. İtibarlı firmalara ve esaslı incelemelerden sonra açıldığı için **“en teminatlı kredi açık kredidir”** de denilir.

- **2. Teminatlı krediler**
- **☐ Kefalet karşılığı krediler:** Borçlunun borcuna üçüncü bir kişinin imzası ile kefil olduğu, başka bir deyişle borçlunun borcunu ödemediği takdirde ödemeyi kefilinin üstlendiği kredilerdir.
- **☐ Maddi teminat karşılığı kredi:** Bu krediler için teminat olarak mal, gayrimenkul ipotegi, işletme rehini, nakit, kıymetli madenler ve taşlar, hisse senedi ve tahvil vb. gibi maddi bir teminat alınmıştır.
- **3.Teminat Mektupları**
- Teminat mektubu, borçlunun alacaklıya karşı üstlendiği yükümlülüğün yerine getirilmesini garanti etmek üzere banka tarafından alacaklıya verilen mektuptur. Bu mektupla banka, borçlunun üzerine aldığı yükümlülüğü alacaklı ile aralarındaki sözleşme koşullarına uygun olarak yerine getirmemesi hâlinde alacaklının talebi ile hiçbir itiraza gerek kalmadan teminat mektubunda yazılı olan tutarı alacaklıya ödemeyi taahhüt etmektedir.

Vadesine Göre Krediler

- **☐ Vadesiz ve kısa vadeli krediler:** Geri ödenmesi için belirli bir zaman tespit edilmeyen veya **1 yıla kadar vadeli** kredilerdir.
- **☐ Orta vadeli krediler:** **1 yıldan 10 yıla** kadar vadeli krediler orta vadeli olarak kabul edilir.
- **☐ Uzun vadeli krediler:** **10 yıl** ve daha fazla vadeli kredilerdir.

Kullanıldığı Yerlere Göre Krediler

- **Tarım kredisi:** Tarım sektörüne açılan krediler
- **☐ Konut kredisi:** İnşaat sektörüne açılan krediler
- **☐ Mesleki kredi:** Küçük esnaf, sanatkâr ve serbest meslek erbabına açılan krediler
- **☐ İhracat kredisi:** İhraç edilen malların finansmanı için açılan krediler, vb. olarak ayrılır.

Kredi Alıcısının Niteliğine Göre Krediler

- **☐ Kamu kredisi:** Devlet, özel idare, belediye, köy gibi kamu tüzel kişilerine açılan kredilerdir.
- **☐ Özel krediler:** Özel hukuk gerçek ve tüzel kişilerine açılan kredilerdir.

Kredinin Niteliğine Göre

- **Nakdî krediler:** Para ve para hükmündeki şeylerin verilmesi suretiyle açılan kredilerdir.
- **☐ Mal şeklindeki krediler:** Kredinin bedeli sonradan tahsil edilmek üzere mal şeklinde verilmesidir. Taksitli satışlar böyledir.
- **☐ Maddi olmayan krediler:** Nakit ya da mal şeklinde olmaksızın kredi açanın itibarını ortaya koyarak imzası karşılığı açtığı kredilerdir.

Kurumsal Krediler

- Kurumsal nitelikli kredi müşterilerine tahsis edilen ve bir limit dâhilinde kalmak koşuluyla teminatsız (açık) veya teminatlı olarak kullanılan (TL) nakit kredilerdir. Muhasebesi aynı olan iki tür kullanımı söz konusudur.
- **1. Rötatif Döviz Kredisi**
- Kısa süreli nakit ihtiyacın karşılanması amacıyla kullanılan, belirli bir vade içermeyen ve faiz tahsilatları dönemsel yapılan döviz kredisidir. Kredinin rotatif kullanımı ile üç ayda bir faiz ödeme özelliği sayesinde finansal planlamalarda kolaylık ve esneklik sağlar.
- **2. Spot Krediler**
- Kredi kullandırma aşamasında tespit olunan faiz oranının vade sonuna kadar değiştirilmediği, faiz ile vergi vs. kesintilerin, üzerinde mutabık kalınan dönemlerde, anaparanın ise kredi vadesi sonunda bir kerede ödendiği kredi türüdür.

Kredi Talebinin Sebepleri

- [?] Sermayelerini güçlendirmek için kredi talebinde bulunabilir.
- [?] Diğer firmalardan kaynaklanan ve kendilerini zora sokan tahsilattaki gecikmeleri finanse etmek için kredi talebinde bulunabilir.
- [?] Çeşitli nedenlerle satılamayan (nakde dönüşemeyen), üretime sokulamayan stoklarını finanse etmek amacıyla kredi talebinde bulunabilir.
- [?] İşletmede kullanılmak zorunda oldukları eskiyen makine, teçhizatlarını değiştirmek amacıyla kredi talebinde bulunabilir.
- [?] Ayrıca meslek erbapları mesleğini geliştirmek amacıyla kredi talebinde bulunur.

Kredinin Ekonomiye Faydaları

- ☐ Üretim ve yatırımın hızlanmasına, artmasına yol açar.
- ☐ Bir dolaşım olarak da görev yapar.
- ☐ Sermaye birikimine imkân sağlar.
- ☐ Kullanılmaya hazır, fakat atıl bekleyen sermayenin iş alanına aktarılmasını sağlar.
- ☐ Müteşebbislerin gerekli sermaye için uzun bir süre beklemeksizin yatırıma girişebilmelerine imkân verir.
- ☐ Atıl veya az getiren tasarrufları değerlendirerek ona bir bedel (gelir) getirdiğinden tasarrufların artışını hızlandırır.

Bankaların Kredi Kaynakları

- **1. Öz Kaynaklar**

- ☐ Öz kaynak
- ☐ Ödenmiş sermaye
- ☐ Yedek akçeler ve karşılıklar
- ☐ Kanuni yedek akçe
- ☐ İhtiyari yedek akçe
- ☐ Dağıtılmamış kârlar
- ☐ Yeniden değerlendirme fonu

- **2. Yabancı Kaynaklar**

- ☐ Mevduat (vadesiz ve vadeli)
- ☐ Reeskont / T.C Merkez Bankasından alınan krediler
- ☐ Tahvil ihracı
- ☐ Yurt içinden sağlanan krediler
- ☐ Yurt dışından sağlanan krediler
- ☐ Repo
- ☐ Varlığa dayalı menkul kıymetler
- ☐ Ödeme emirleri

Kredilerden Alınacak Faiz, Komisyon ve Vergiler

1.1. Kredi Faiz Oranları

Bankaların ödünç para verme işlemleri ve mevduat kabulünde uygulayacakları azami faiz oranları sağlayacakları diğer menfaatlerin nitelikleri ile azami miktar ya da oranlarını tespit etmeye, bunları kısmen veya tamamen serbest bırakmaya Bakanlar Kurul yetkilidir.

“5411 sayılı Bankacılık Kanunu Madde 144: Bakanlar Kurulu, bankaların ödünç para verme işlemleri ve mevduat kabulünde uygulanacak azami faiz oranlarını, katılma hesaplarında kâr ve zarara katılma oranlarını, özel cari hesaplar dâhil bu maddede belirtilen işlemlerde sağlanacak diğer menfaatlerin nitelikleri ile azami miktar ya da oranlarını tespit etmeye, bunları kısmen veya tamamen serbest bırakmaya yetkilidir. Bakanlar Kurulu, bu yetkilerini Merkez Bankasına devredebilir.”

- **1.2. Komisyon ve Gider Karşılıkları**

- Bankalar, kredi işlemlerinde alacakları faiz dışındaki komisyon ve gider karşılıkları vb. gibi menfaatlerin oran miktarlarını ‘Bankalarca Kredi İşlemlerinde Faiz Dışında Temin Edilecek Diğer Menfaatler ve Tahsil Olunacak Masraflar Hakkında Karar” gereğince serbestçe belirleyebilir. Bankalar, bu gelirleri rekabet koşulları ortamında belirlemektedir.

Kredi Verilmesinde Ortak İşlemler

1. Kredi Açılması

- Müşterinin kredi talebinde bulunması
- Kredi isteğinin incelenmesi
- Kredi kararının bildirilmesi ve sözleşme yapılması
- Genel kredi sözleşmesi veya taahhütname

2. Teminat Alınması

Kredi Faiz Tahakkukları

- Borçlu cari hesaplara Türk Ticaret Kanunu'nun cari hesap sözleşmesine ilişkin düzenlemesi çerçevesinde 3 ayda bir faiz tahakkuk ettirilerek müşteriden nakden veya hesaben alınır. Eğer varsa komisyonlar da nakden veya hesaben alınır.
- Kısa vadeli kredilerde faiz, kredinin geri alınması sırasında tahsil edilir. Orta ve uzun vadeli kredilerin faizi ödeme dönemleri sonunda müşteriden nakden veya hesaben alınır.

1. Faiz Oranları ve Diğer Masraflar

- Bankalar, emekli çeklerinin iskontosu ve reeskont ve Türk Eximbank kaynaklı krediler dışındaki, kendi kaynaklarından kullandıracakları kredilere uygulayacakları faiz oranlarını vade ve türlerine göre serbestçe tespit eder.
- Faiz hesaplamalarında kullanılan formüller aşağıdaki gibidir:

Faiz Tutarı =

$$\frac{\text{Müşteriye Verilen Borç Para Tutarı} \times \text{Gün Sayısı}}{100} \times \frac{\text{Faiz Oranı}}{360}$$

Kredinin Tasfiyesi (Kapatılması)

Kullandırılan krediye ilişkin **anapara, faiz, komisyon, vergi** şeklindeki kesintilerin tamamının tahsil edilmesi ile o kredinin riski sıfırlanmış olur. Kredi ilişkisinin tasfiyesi ise riski sıfırlanmış olan kredi hesabına ilişkin limitin tekrar kullanılmamak üzere iptal edilmesi ile olur. Kredi ilişkisi,

- ☐ Haciz, iflas, konkordato, ödemeyi tatil, hacir altına alınma, devamlı protesto, ticari terk, ölüm, mahkûmiyet, şirketlerde infisah (bozulma, yürürlükten çıkma, dağılma) ve tasfiye, aşırı borçlanma vb. nedenlerle gerçek ve tüzel kişilerin durumlarında meydana gelen olumsuz değişiklikler
- ☐ Kredinin işleyiş biçimi açısından banka kredi politikalarına uymaması
- ☐ Banka likiditesindeki olumsuz gelişmeler

Kredi Riski

- Kredi işlemlerinde **risk, hatalı bir kararın yol açtığı** tehlikeleri ifade etmektedir. Diğer bir ifade ile saptanan hedeflere en uygun biçimde ulaşmak için alınan kararların beklenmeyen sonuçlara yol açmasıdır. Bu karar, verilen kredilerin tamamen ya da kısmen geri dönmesine yol açabileceği gibi krediye karşılık gösterilen varlıkların değer kaybına yol açabilmektedir
- Kredi işlemlerine bağlı olan riskleri etken bir biçimde denetim altına alabilmek için çeşitli kredi riski unsurlarını özenle belirlemek gerekir.**Kredi işlemlerinin sonucu olarak doğabilecek risk kaynakları;**

- [?] Kredinin kayıp (ödenmeme, geriye dönmememe) riski
- [?] Likidite riski
- [?] Sunulan güvencelerden kaynaklanan risk
- [?] Faiz değışme riski,
- [?] Para değerine bağlı risk
- [?] İşletmenin yönetim hatalarının kestirilememesi
- [?] Yabancı para birimi üzerinden verilen kredilerde döviz riski ve ülke riski

Kredi Kartları

- ünümüzde bankaların en önemli hizmetlerinden biri de kredi kartlarıdır. Kredi kartları sayesinde ödemeler sistemi etkin hâle gelmiştir.
- **Kredi kartı** sisteminde işlemler **üç taraf** arasında meydana gelmektedir.
- [?] Kredi kartını veren banka veya mali kuruluş
- [?] Kredi kartı hamili
- [?] Kredi kartı ile satış yapan iş yerleri

KAMBIYO İŞLEMLERİ

- Kelime anlamıyla **kambiyo**, ***nakit para*** veya **para yerine geçen her türlü araç ve senetleri** alım ve satımını ifade eder.
- Millî para ve yabancı paraların dolaşımına ilişkin olarak kambiyo; ***para yerine geçen ve ödeme aracı olarak kullanılabilen her türlü bono, çek, poliçe ve diğer menkul kıymetler*** anlamında kambiyo olarak tanımlanabilir.
- Para ve diğer menkul kıymetler ile maden ve taşların iç piyasada tedavülü ve memleketten ihraç veya memlekete ithaline ilişkin usul ve esasları düzenleyen hukuki metinler bütününe **kambiyo mevzuatı** denilir.

Kambiyo İşlemlerinin Özellikleri

- [?] İşlemler yabancı para birimi üzerinden (sabit kurla) **tek numaralı hesaplara** kaydedilir.
- [?] İşlem (efektif vaziyeti ve döviz vaziyeti hesapları dışındaki), **iki yabancı paralı hesabı** ilgilendiriyorsa sadece bu yabancı paralı hesaplar arasında kaydedilir.
- [?] İşlem, bankanın yabancı para pozisyonunda (durumunda) azaltma yaratıyorsa efektif vaziyeti veya döviz vaziyeti hesaplarından biri, **yabancı paralı diğer hesaplara karşılık**, borçlanır. Ters durumda da alacaklanır.
- [?] Efektif Vaziyeti borçlandığı zaman, **işlemin yabancı paralı tutarının karşılığı Türk parası** üzerinden, Efektif Alım Satım Hesabı alacaklanır. Aynı ilişki Döviz Vaziyeti ile Döviz Alım Satım hesapları arasında da geçerlidir.
- [?] Yabancı para alım satımın yarattığı **kâr veya zarar Efektif Alım Satım ve Döviz Alım Satım Hesapları** üzerinden ve ticari işletmelerinde emtia satış kârının “tek hesaplı” uygulamada belirlendiği şekilde hesaplanır.
- [?] Efektif ve döviz satışında **satılan efektif ve döviz satış bedeli** üzerinden % 0,1 Komisyon ve Komisyon üzerinden de % 5 **Bankacılık ve Sigorta Muameleleri Vergisi** tahakkuk ettirilir.

Efektif Nedir ?

- Paranın ***gerçek değeri, itibari değer***. Kambiyo rejimine göre "**nakit yabancı para**" demektir. Döviz kavramının aksine efektif kur, çek, senet, poliçe ve hazine bonosu gibi ödeme araçlarını kapsamaz. ***Efektif satış kuru, döviz satış kurundan genellikle daha yüksektir.***
- Efektif ilk olarak "**ęerekleřmiř**" anlamında kullanılmaktadır. Örneğin, ***efektif kur, gerçekleşmiş kur anlamında kullanılmaktadır.***
- **1970'li yıllarda yayılan esnek (dalgalı) döviz kuru** sistemiyle birlikte kullanımı yaygınlaşan bir kavramdır. **Nominal veya reel** olarak hesaplanabilir. Esnek döviz kurları yaygınlaşınca, çok taraflı kur değişmelerinin ticari rekabet gücü açısından önemi de artmiştir.

Efektif Deposu

Bankanın banknot cinsinden **yabancı para** kasasıdır. Bankaların kabul ettiği her tür para için **aktif karakterli ayrı bir efektif deposu** hesabı bulunmaktadır. Herhangi bir müşteri hesabına alınan yabancı paralar efektif deposuna **borç verilirken ilgili müşteri hesabına** alacak verilir.

Örnek: Bankamız müşterilerinden, Doğan ASLANPINAR Döviz Tevdiat Hesabı açtırarak 1.500 EURO.- yatırmıştır.

No		BORÇ	ALACAK
	011- Efektif Deposu – EURO	1.500	
1	Döviz Tevdiat Hesabı ile ilgili müşteri hesabı - Vadesiz		1.500
	.....		

Efektif Alışı

- Bir banka efektif satın alırken her şeyden önce **satın alınacak banknotun sahte olup olmadığına ve tedavülde olup olmadığına** dikkat etmelidir. **Sahte banknot ibraz edildiğinde anlaşılması halinde durum ilgi savcılığa** bildirilmelidir.
- Eğer banka, herhangi bir **müşteri hesabına yatırmak yerine TL ile değiştirmek üzere yabancı para alırsa, borçlu hesap yine 011 Efektif Deposu** hesabına verilirken, alacak kaydı ise 293 Efektif Vaziyeti Hesabı olacaktır.